MAASEUDUN TULEVAISUUS
Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Sopiminen olisi koko Suomen etu

Loppuviikosta ratkeaa, pystyvätkö työmarkkinajärjestöt sopimaan yhteisestä tahdosta Suomen kilpailukyvyn nostamiseksi. Pääministeri Juha Sipilän (kesk.) asettama aikaraja umpeutuu perjantaina. Hallitus tarvitsee tiedon järjestöjen valmiudesta omia talouspäätöksiään varten.

Sopimisen kannalta tilanne ei ole helppo. Työntekijäjärjestöissä koetaan, että työkustannusten alentamisessa ne ovat yksin antavana osapuolena.

Keskustelu onkin kilpailukyvyn sijasta kääntynyt nopeasti kiistelyksi vastuunkannon tasapuolisuudesta. Puhutaan verojen ja säästöjen kohdentumisesta, vaikka perusongelma on, etteivät suomalainen työ ja tuotanto tee kauppaansa maailmalla.

» Myös ay-liikkeen paineet suomalaisen työn menestymiselle ovat kovat.

Yhteiskuntasopimuksesta puhuminen on turhan juhlallista, kun ratkaisuja haetaan jälleen kerran työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen välillä. Vaikkakin ne ovat tärkeitä, ne eivät edusta koko yhteiskuntaa.

Neuvottelujen ulkopuolella ovat muun muassa työttömät, lapset, eläkeläiset sekä suurin osa työpaikoista ja tuotannosta vastaavista pienyrityksistä. Sama pätee tietysti maa- ja metsätalouden alkutuottajiin.

Käytännössä muu yhteiskunta jää yhteiskuntasopimusneuvotteluissa työmarkkinajärjestöjen vangiksi. Elleivät järjestöt kykene päätöksiin, hallituksen lupaamat lisäsäästöt ja verojen korotukset koskevat kaikkia suomalaisia.

Viennin, tuotannon ja työllisyyden elpyminen ovat lopulta ainoa ratkaisu Suomen talousvaikeuksiin. Euroopassa kilpailijamaiden taloudet ovat jo kääntyneet kasvuun, mutta Suomessa ei tällaisia merkkejä ole näkyvissä.

Vaikka ay-liike kipuilee muutoksille, myös sen paineet suomalaisen työn menestymiselle ovat kovat. Työt loppuvat ja valta murenee, elleivät työ ja sen tulokset pärjää kansainvälisessä kilpailussa.

Työmarkkinat ovat lähes suljettu saareke muuten avoimilla markkinoilla. Ne kohtaavat kuitenkin tavaroiden ja palveluiden vapaan liikkuvuuden kilpailuna, johon on pakko pystyä vastaamaan.

Pääministeri Sipilä yritti keväällä ensitöikseen puristaa keskeisiltä järjestöiltä yhteiskuntasopimuksen pikatahtiin. Järjestöjen totuttu prosessikaavio oli kuitenkin erilainen, ja Sipilä puhalsi pelin poikki tuloksetta.

Nyt nähtävässä uudessa yrityksessä joukko neuvottelupöydässä on tiivistynyt perinteiseen tupo-kokoonpanoon. Hallitus pitää tavoitteen viiden prosentin kilpailukykyloikasta ennallaan, mutta vastuu keinoista on nyt järjestöillä.

Olisi koko Suomen etu, jos järjestöt myös kantaisivat vastuunsa. Aikaakin ratkaisujen etsimiselle on vähintään riittävästi. Tuloksena pitäisi olla yhteinen usko ja tahto suomalaisen työn menestykseen.

Leikkauksilla ja verojen korotuksilla julkinen talous voidaan – ja on pakkokin – saada tasapainoon, mutta kasvua ja hyvinvointia niillä ei rakenneta.

Ei liene kenellekään epäselvää, että Suomen talous tulee olemaan kovilla vielä useita vuosia. Kaikki on silti vielä kiinni meistä itsestämme. Euroopassa on nähtävillä esimerkkejä, kuinka käy, jos kansakunta ei itse pysty talouttaan oikaisemaan.

Suomessa vaaditut uhraukset ovat toistaiseksi varsin pieniä, jos niitä verrataan taloutensa konkurssin partaalle saattaneisiin maihin. Työmarkkinoiden lisäksi talouden talkoisiin tarvitaan mukaan kaikki suomalaiset.

Suomalaista hyvinvointia ei voi pelastaa velaksi, vaan se turvataan parhaiten vastuullisella taloudenpidolla. Kuten yksityisessä, myöskään julkisessa taloudessa rahaa ei voi käyttää enempää kuin sitä on.

Hallitus joutuukin nyt tekemään päätöksiä, joissa jaettavana on lähinnä niukkuutta. Niukkuuttakin kansa kestää, jos sitä jaetaan tasapuolisesti ja samalla kyetään edistämään työllisyyttä ja investointeja.

Talous on myös tahdon asia. Yhteistä tahtoa taas ei kannata uhrata muutaman eläköityneen vuorineuvoksen veropakolaisuuteen.

Mallia voi hakea Nälkämaan laulusta. Sen mukaan ”raukat vain menköhöt merten taa”. Uuden nousun eväät on löydettävä täällä elävien voimin.

VIERAILIJA

Valtio maitokauppiaana

Viime sunnuntain (16.8.) Keskisuomalaisessa oli juttu maitokaupan nopeasta muutoksesta. Vuoden aikana juotavan maidon markkinat ovat siirtyneet kaupan merkkien haltuun. Lehden tietojen mukaan perusmaidoista oli 69 prosenttia muiden kuin Valion tai Arlan hallussa. Suomen maidosta 80 prosenttia hankkivan, tuottajien omistaman Valion osuus perusmaitomarkkinoista oli laskenut 22 prosenttiin.

Mistä maitomarkkinoiden muutos juontuu? Yksi keskeisin tekijä on kilpailulain muutokset ja niihin perustuvat säädökset, joilla on suitsittu Valion toimia kotimarkkinoilla.

Kun Kainuun osuusmeijeri ja pirkanmaalainen Maito-Pirkka irtautuivat Valion markkinoinnista ja myynnistä 1990-luvun lopulla, syntyi meijerikenttään monenlaista liikettä ja viranomaiset kiinnostuivat maitomarkkinoiden toiminnasta.

Valiolainen meijerikenttä palasi vielä yhteen, kun Aito Maito -reissu ei onnistunutkaan. Mutta paluu ei tapahtunut enää lähtöpöytään. Kilpailuvirasto määräsi Valiolle velvoitteen myydä kilpailijoilleen omakustannushintaan maitoa 185 miljoonaa litraa vuodessa, 10 prosenttia hankitun maidon määrästä.

Tästä syntyi niin sanottu Kivi-maito, jonka hedelmiä nyt maistelevat niin tuottajat, maidonjalostajat kuin kuluttajatkin. Tuottajat ovat häviäjiä, erilaiset maidonpurkittajat ovat selkeitä hyötyjiä, ja etua kovasta maitokisasta on ollut myös kuluttajille.

Kivi-maito on ollut vaikea asia Valiolle ja sen omistajille. Kilpailunrajoituksista johtuen valiolaisten maidontuottajien lypsämä maailman paras maito, Valio-brändin kivijalka, on lähes lahjoitettu viranomaisten toimesta kilpailijoille, jotka ovat tehneet bisnestä ilman riskiä. Kivi-maito on virrannut pakkaajien siiloihin, satoi tai paistoi.

» Kivi-maito on virrannut pakkaajien siiloihin, satoi tai paistoi.

Valio on ollut kilpailuviranomaisten tarkassa seurannassa. Kun nyt tanskalaisten hallussa oleva Arla tuli 2009 ryminällä Suomen maitomarkkinoille, yritti Valio pistää kampoihin – ja millä tuloksella: kuluttaja- ja kilpailuviraston ehdotuksesta markkinaoikeus rätkäisi Valiolle 70 miljoonan euron seuraamusmaksun saalistushinnoittelusta. Jatkosta ei ole vielä tietoa.

Jos KHO vahvistaa sakot, on odotettavissa vielä miljoonien eurojen korvausvaatimuksia, joita käräjöivät kivi-maidon ansiokkaat jalostajat. Suomalaiset maidontuottajat ovat tällä hetkellä suurissa vaikeuksissa. Maidon hinta romahti osittain siksi, että Venäjän vastapakotteet veivät pohjan Valion erittäin monipuoliselta tuotevienniltä.

On hyvä muistaa, että ilman Valion vientiä maamme maidontuotanto olisi huomattavasti pienempi. Suomeen tuodaan juustoissa 700 miljoona litraa maitoa. Venäjän vientiin käytetty e-luokan maito, 400 miljoonaa litraa, kuivataan jauheeksi, kirnutaan voiksi ja viedään halvalla Euroopan täysille markkinoille.

Kuluttaja- ja kilpailuviraston toimet valiolaisten maidontuottajien ahdingossa eivät ole vaatimattomat. KKV lausui markkinaoikeudelle seuraavaa: Suomessa on keinotekoisen korkea tuottajahinta, joka johtaa maatiloilla tehottomuuteen.

Ylijohtaja Juhani Jokinen totesi Keskisuomalaisessa, ettei virasto aio oma-aloitteisesti reagoida markkinoiden muutoksiin, ja alullepanijoiden täytyy tulla bisnespuolelta. Muuten mennään helposti tilanteeseen, jossa kilpailu- ja kuluttajavirasto alkaisi ohjailla maitomarkkinaa.

Jokinen lausui myös siitä, että Valiolla on vahva asema maidon raaka-ainehankinnassa ja tukkukaupassa.

Kysynkin valtion maitokauppiaalta, tietääkö hän, mitä tarkoittaa osuustoimintaan perustuva yhteisyrittäjyys? Miksi vapaassa markkinataloudessa suhteellisen pienet maitotilat eivät voisi harjoittaa maidonjalostusta ja siihen liittyvää liiketoimintaa osuuskuntana?

Kotimainen kisa maitomarkkinoilla on pientä siihen verrattuna, mitä eurooppalaiset suuryritykset touhuavat jo nyt. Tuottajasiirtymiä on käynnissä niin Manner-Suomessa kuin Ahvenanmaallakin. Tässä pelissä ratkaistaan maidontuotannon tulevaisuus tässä maassa.

TIMO KÄSSI
Talonpoika Uuraisilta
timo.kassi@gmail.com

RAHIKAINEN

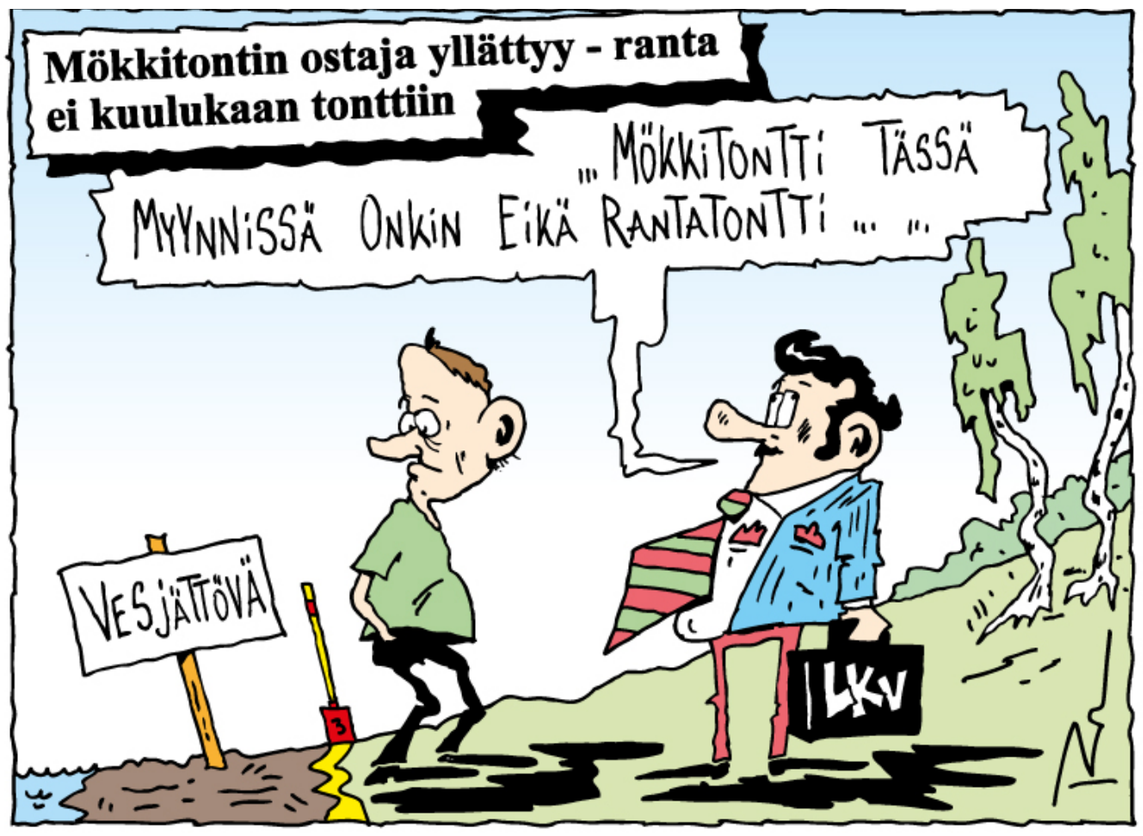

LEHTIKATSAUS

Viljelylle tukea, ei leikkauksia

Savon Sanomat vaatii hallitusta heräämään maatilojen ongelmiin.

”Suomalaista talonpoikaa ovat viime kuukausina kurittaneet sekä säiden haltija, oman maan hallitus että maailmantalouden ja -politiikan suhdanteet.”

”MTK arvioi kesäkuussa, että (Venäjä-)pakotteet olivat jo aiheuttaneet satojen miljoonien tulonmenetykset suomalaiselle maataloudelle. Itäviennin tukkeuduttua uusia markkinoita ei ole auennut ja ylituotantoa on purettu kotimarkkinoille kannattavuuden kustannuksella. Kaiken lisäksi Venäjän tuontikieltojen seurauksena muualta EU:sta virtaa Suomeen edullisia ylijäämäeriä.”

”Joku joutuu kuitenkin maksamaan entistä edullisemman ruuan seurauksista. Ei ole oikein, että yksi ammattiryhmä – maanviljelijät ja tilalliset – kantaa kohtuutonta taakkaa yhteisestä pakotepolitiikasta.”

”On yllättävää, että keskustajohtoinen hallitus ja saman puolueen maatalousministeri näkevät sen (maatalouden) kohteena muiden joukossa. Kriisiytynyt maatalous kaipaa leikkausten sijaan tukea vaikean suhdanteen selättämiseksi.”

Kylläpä Soinia nyt kiusataan

Suomenmaa kommentoi perussuomalaisten puheenjohtajan, ulkoministeri Timo Soinin Kreikan uudesta tukipaketista saamaa arvostelua.

”Soini saa olla yhtenään selittelemässä puolueensa päätöstä tukea Kreikan kolmatta tukipakettia. Media ahdistelee, oppositio riekkuu eivätkä kaikki kannattajatkaan ymmärrä.”

”Soinia pitää kuitenkin arvostaa siitä, että hän uskalsi käännöksensä tehdä. Rohkea teko se on ollut, ja sitä tarvittiin.

Politiikka on kompromissien taidetta. Siitä ei tulisi mitään, jos kaikki jköttäisivät juoksuhaudoissaan.

Mielipiteitä on voitava muuttaa, jos se on järkevää.”

”’Siperia opettaa’, niin kuin Soini itsekin sanoi Ylen aamu-tv:n haastattelussa maanantaina (17.8.).

Opettaisikohan Siperia senkin, että jos asettelee sanansa alun perinkin varovaisesti ja diplomaattisesti, ei ehkä joudu niitä syömäänkään, ei ainakaan niin nöyryyttävästi kuin nyt?”

Ammatillinen koulutus supistuu

Toisen asteen ammatillista koulutusta uudistetaan ja sen rahoitusta leikataan 190 miljoonalla eurolla vuonna 2017. Opetus- ja kulttuuri ministeri Sanni Grahn-Laasosen (kok.) mukaan uudistus on tarpeen, jotta opetuksen laatu voidaan taata leikkauksista huolimatta. (MT 17.8.)

Ministeri ennakoi kouluverkon supistuvan mutta vapaaehtoisesti. Koulujen määrä saattaa vähentyä ja oppilaitokset voivat joutua yhdistämään voimiaan. On kuitenkin tärkeää, että nuorten ja aikuisten koulutusmahdollisuudet turvataan koko maassa myös jatkossa.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.

TOIMITTAJALTA

Kunnallistetaan maanviljelyspalvelut

Hallitus on vähentämässä yksityisten hammaslääkärien ja lääkärien Kela-rahoitusta 90 miljoonaan euroon, alle puoleen parin vuoden takaisesta.

Jos menen yksityiselle hammaslääkärille, Kela-korvaus kattaa maksuista viidenneksen. Itse maksan neljä viidennestä. Yhteiskunnalle on erittäin tehokasta, jos saavat minut menemään yhteiskunnan korvaaman terveyskeskuksen sijaan yksityiselle.

Ja menenhän minä. Minulta poistettiin pari viikkoa sitten haljennut hammas. Kunnallishoito ei tee poistetun hampaan tilalle uutta, vaikka se on kuulemma suulle ja koko terveydelle tärkeää. Puhekin kulkee paremmin, kun hampaat ovat tallella, vaikka sitä en tiedä onko se kenenkään edun mukaista.

Kela-korvauksen supistuminen saa minut harkitsemaan, pärjäänkö ilman tekohammasta. Ja luulenpa että aika moni muukin harkitsee.

Jonot ja kiukku kunnallispuolella kasvavat. Väkimäärän lisääntyminen heikentää hoidon ja ajankäytön tehoa, mikä on kunnallisessa hoidossa jo nyt selvästi heikompaa kuin yksityisellä.

Kummallisesta yksityispalvelujen käyttökammosta kumpuava muutos on karhunpalvelus suomalaisille varallisuudesta riippumatta ja kääntyy vielä itseään vastaan. Säästöä ei kerry. Eihän siitä mihinkään pääse, että yksityiset toimivat tehokkaasti alalla kuin alalla, koska siellä toiminta hyödyttää nimenomaan toimijaa itseään.

Julkisen terveydenhuollon kustannukset kasvavat joka vuosi roimasti inflaatiovauhtia kovempaa, vaikka käynnit vähenevät. Ei ihme, että yksityiset pystyvät tekemään kunnille ylivoimaisen houkuttelevia tarjouksia terveydenhuollon järjestämisestä. Toiminta järjestetään joustavasti ilman byrokratiaa.

Tai tehdäänkin täyskäännös. On varsin kummallista että niinkin tärkeä asia kuin kansalaisten ruokahuolto, jota myös maanviljelyksi kutsutaan, on annettu yksityisiin käsiin.

Perustetaan suuria valtiollisia tai kunnallisia perushuoltoyksikköjä. Aluksi maa jaettaisiin 4–5 ruokahuoltoalueeseen tai hallituksen esityksestä esimerkiksi 12–19 erityisvastuuelintarvikepiiriin.

Alueilla järjestämis- ja tuotantovastuu tulisi joko eriyttää tai mieluummin antaa saman tahon hoidettavaksi, jolloin asiantuntemus oli taattu.

Erityisvastuualueella toimisivat kunnalliset ruokahuoltoyhtymät, joissa elintarvikkeita tuotettaisiin 37,5 viikkotunnin puitteissa.

Perusruokahuoltoalueen keskuskomitean tehtäväksi jätetään koneiden, siementen ja porsaiden tilaus viisivuotissuunnitelman mukaisesti yhteistilauksella.

Kasvihuoneet ylittäisivät tuotantotavoitteet hiilivoimalla, josta saadaan myös tarvittava hiilidioksidilisä.

Lihantuotannon turvaamiseksi rakennetaan kymmenentuhannen sian eläinsuojia, joiden jätökset levitetään kustannustehokkaasti lähialueille.

Joillekin erityisvastuualueen työntekijälle voitaisiin sallia pienten puutarhapalstojen käyttö omatuotantoon.

Onkohan tätä muuten kokeiltu jo jossakin?

JOUKO KYYTSÖNEN
jouko.kyytsonen@mt1.fi